

Ekotransport i ekologistyka

Zastosowanie wwd w logistyce. Metoda ELECTRE III

Piotr Sawicki
Wydział Maszyn Roboczych i Transportu
 p6k. 719, tel./fax. 61 665 22 30
 E-mail: piotr.sawicki@put.poznan.pl
 URL: www.put.poznan.pl/~piotrs

ver. 04.06.2007

Plan zajęć

- ▶ **Wprowadzenie**
  - specyfika problemu wielokryterialnego
  - optymalizacja a wspomaganie decyzji
  - proces podejmowania decyzji
- ▶ **Wielokryterialne wspomaganie decyzji**
  - czym jest wariant?
  - jak wyrażać preferencje?
  - czym jest kryterium?
  - wielokryterialny problem decyzyjny
- ▶ **Zastosowanie metody ELECTRE III**
  - charakterystyka metody
  - ranking usługodawców logistycznych
- ▶ **Podsumowanie**

Piotr Sawicki / Ekotransport i ekologistyka

2

46

Wprowadzenie

Problem jedno- a wielokryterialny

Który pojazd wybrać?

Jednokryterialnie

Najtańszy
(min)

Najbardziej
trwały
(max)

O najniższej
emisji zw. toks.
(min)

Rozwiązanie
optymalne

Wprowadzenie

Problem jedno- a wielokryterialny

Który pojazd wybrać?

Wielokryterialnie

Najtańszy
(min)

Najbardziej
trwały
(max)

O najniższej
emisji zw. toks.
(min)

Rozwiązanie
kompromisowe

?

Wprowadzenie

Problem jedno- a wielokryterialny

► Problem jednokryterialny

- zagadnienie do rozwiązania (decyzja do podjęcia)
- wybór odbywa się w oparciu o **jedno reprezentatywne kryterium oceny**
  - np. problem wyboru pojazdu
    - o cena zakupu

Piotr Sawicki / Ekotransport i ekologia

5

► Problem wielokryterialny

- zagadnienie do rozwiązania (decyzja do podjęcia)
- wybór odbywa się w oparciu o **więcej niż jedno kryterium oceny**
  - np. problem wyboru pojazdu o najwyższej jakości
    - o trwałość,
    - o nowoczesność silnika,
    - o niezawodność,
    - o wyposażenie,
    - o cena zakupu,
    - o ....

46

Wprowadzenie

Problem jedno- a wielokryterialny

► Problem jednokryterialny

- **charakteryzuje się ścisłą strukturą (model)**
  - funkcja celu
  - ograniczenia
- rozwiązywany za pomocą narzędzi optymalizacji - optymalizacja jednokryterialna

Piotr Sawicki / Ekotransport i ekologia

6

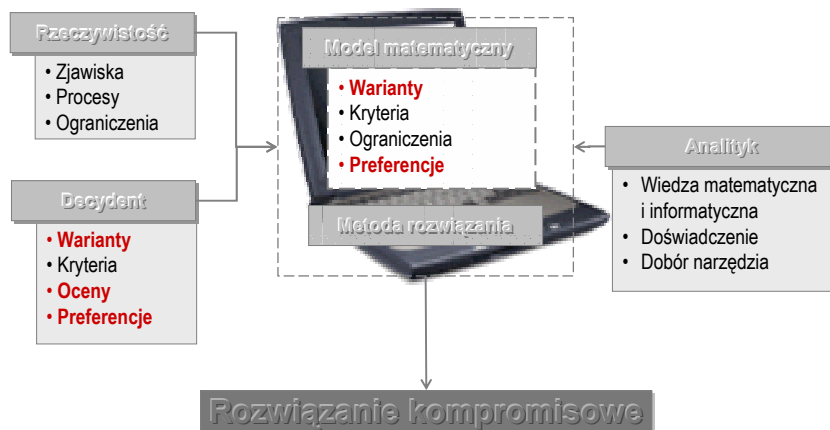
► Problem wielokryterialny

- **nie musi posiadać ścisłej struktury**
  - model programowania wielokryterialnego: posiada ścisłą strukturę
  - w przypadku specyficznych problemów (wybór, klasyfikacja, ranking): brak jest ścisłej struktury
- w przypadku ścisłej struktury mamy do czynienia z optymalizacją wielokryterialną
- w przeciwnym przypadku konieczne jest wspomaganie decyzji (WWD)

46

Wprowadzenie

Proces podejmowania decyzji w przypadku wielu kryteriów

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

1 Zbiór wariantów

2 Preferencje

3 Zbiór kryteriów

4 Kategorie problemów wielokryterialnych

5 Metoda ELECTRE III

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

- 1 Zbiór wariantów
- 2 Preferencje
- 3 Zbiór kryteriów
- 4 Kategorie problemów wielokryterialnych
- 5 Metoda ELECTRE III

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

Zbiór wariantów

► Zbiór wariantów

- oznaczany jako **A**
- stanowi zbiór obiektów
  - decyzje
  - kandydaci
  - ...
- poddawany analizie i ocenie w trakcie procedury decyzyjnej

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

Zbiór wariantów

► Rodzaje zbiorów wariantów

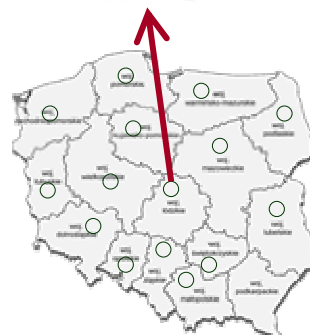
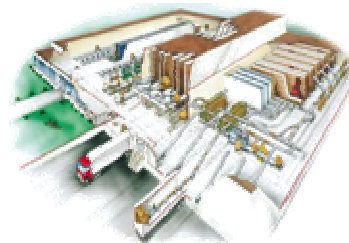
- z uwagi na **sposób definiowania wariantów** w zbiorze A
  - bezpośredni
    - skończona (policzalna) lista obiektów
  - pośredni
    - zbiór charakterystycznych własności obiektów (potencjalnych rozwiązań)
- z uwagi na **moment definiowania** zbioru wariantów A
  - stabilny
    - zdefiniowany *a priori*
    - nie podlegający zmianom w trakcie procedury decyzyjnej
  - ewolucyjny
    - zdefiniowany *aposteriori*
    - istnieje możliwość modyfikacji zbioru w trakcie procedury decyzyjnej
- z uwagi na wzajemne **związki pomiędzy wariantami** w zbiorze A
  - globalny
    - każdy element zbioru A wyklucza pozostałe warianty ze zbioru
  - cząstkowy
    - dowolny element zbioru A może tworzyć wariant z innym elementem (-ami) tego zbioru

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

Zbiór wariantów

► Przykłady

- przypadek 1 → **lokalizacja terminala przeładunkowego**
  - nowy terminal musi być wybudowany w jednym z regionów Polski
  - rozważa się 15 potencjalnych lokalizacji → decyzja dotyczy wyboru tylko jednej z nich
  - zbiór A zdefiniowany jest jako lista lokalizacji
  - zbiór
    - bezpośredni
    - stabilny
    - globalny

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

Zbiór wariantów

► Przykłady

- przypadek 2 → wybór pracowników na dwa wakujące stanowiska kierowców
  - oczekuje się zatrudnienia dwóch pracowników o podobnych kwalifikacjach
  - 20 pracowników zgłosiło swoje podania
    - 2 niezależne stanowiska (2 różne pojazdy dostawcze) → zbiór A jest [bezpośredni](#) i [globalny](#)
    - praca w zespole (transport międzynarodowy) – wybór dwóch najlepszych kierowców → zbiór A jest [bezpośredni](#) i [czastkowy](#)
    - praca w zespole (transport międzynarodowy) – wybór jednej ze 190 kombinacji 2 z 20 kierowców → zbiór A jest [bezpośredni](#) i [globalny](#)

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

Zbiór wariantów

► Przykłady

- przypadek 3 → zarządzanie projektami inwestycyjnymi
  - w dużym przedsiębiorstwie transportowym grupa specjalistów dokonuje selekcji nowych inwestycji (przyjąć / odrzucić)
  - zbiór A stanowi listę projektów, zbiór jest [bezpośredni](#) [ewolucyjny](#) [czastkowy](#) (wspólna realizacja niektórych projektów)

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

- 1 Zbiór wariantów
- 2 Preferencje
- 3 Zbiór kryteriów
- 4 Kategorie problemów wielokryterialnych
- 5 Metoda ELECTRE III

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

Preferencje

- ▶ Decydent dokonując porównania dwóch dowolnych wariantów wyraża swoje **indywidualne preferencje**
- ▶ Porównując wariant a i b decydent może reagować w jeden z 3 sposobów
  - oba warianty są równoważne
 $a \sim b$
  - jeden wariant jest preferowany nad drugim
 $a \succ b$ lub $b \succ a$
  - oba warianty są nieporównywalne
 $a \sim b$

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

Preferencje

► Przykład

Analiza pojazdów z punktu widzenia komfortu jazdy

- Renault Clio (a) jest równoważny z VW Polo (b)
 $a \text{ } I \text{ } b$
- VW Passat (c) jest preferowany nad Renault Clio (a)
 $c \text{ } P \text{ } a$
- Mercedes SLR (d) jest nieporównywalny z Renault Clio (a)
 $d \text{ } J \text{ } a$

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

Preferencje

► Podstawowe własności struktur preferencji

- asymetria: $a P b \Rightarrow b \not P a$
(VW Passat) P (Renault Clio) $\Rightarrow$ (Renault Clio) $\not P$ (VW Passat)
- symetria: $a I b \Rightarrow b I a$
(Renault Clio) I (VW Polo) $\Rightarrow$ (VW Polo) I (Renault Clio)
- zwrotność: $a I a$
(Renault Clio) I (Renault Clio)

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

Preferencje

► Uwzględniając moment wyrażania preferencji decydenta w procedurze decyzyjnej wyróżnia się 3 sytuacje

- preferencje ustalone *a priori*
- preferencje ustalone *a posteriori*
- preferencje wyrażane w *procedurze interaktywnej* (dialogowej)

► Przykłady

- preferencje ustalone *a priori*
  - „preferuję pojazdy sportowe, które osiągają prędkość powyżej 200 km/h i są w kolorze srebrnym – metalicznym”
- preferencje ustalone *a posteriori*
  - „mając do wyboru 3 samochody: VW Passat, Peugeot 607 oraz Mercedes S-Class uważam, że: VW i Peugeot są równoważne, natomiast zdecydowanie preferuję Mercedesa”
- preferencje ustalone *w procedurze interaktywnej* (dialogowej)
  - „mając do wyboru Peugeot 607 oraz Mercedesa S-Class zdecydowanie preferuję Mercedesa”
  - „mając do wyboru Mercedesa S-Class oraz Jaguara zdecydowanie preferuję Jaguara”

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

1 Zbiór wariantów

2 Preferencje

3 Zbiór kryteriów

4 Kategorie problemów wielokryterialnych

5 Metoda ELECTRE III

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

Kryterium

► Kryterium

- funkcja kryterialna, oznaczana jako g
  - ocena wariantu a z punktu widzenia kryterium $g \rightarrow g(a)$

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

Kryterium

► Kryterium

- zdefiniowana na zbiorze wariantów A
- mierzalna wartość
- przyjmująca wartości z uporządkowanego zbioru
- wyraża preferencję decydenta z określonego punktu widzenia
- wyróżnia się 4 rodzaje kryteriów
  - kryterium prawdziwe
  - semi-kryterium
  - kryterium przedziałowe
  - pseudo-kryterium

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

Kryterium

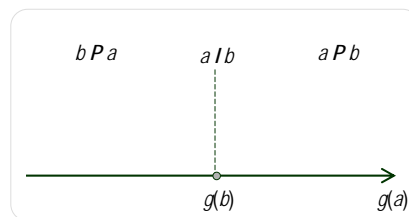
► Rodzaje kryteriów

• kryterium prawdziwe

- funkcja kryterialna g taka, że

$$g(a) \geq g(b) = \begin{cases} aIb & \text{jeżeli } g(a) = g(b) \\ aPb & \text{jeżeli } g(a) > g(b) \end{cases}$$

- nie ma różnicy pomiędzy wariantami a oraz b tylko wtedy, gdy $g(a) = g(b)$
- każda różnica $g(a) - g(b)$ stanowi miarodajną informację o sile preferencji wariantu a względem b

Przykłady kryteriów prawdziwych

- średnia prędkość środka transportu na trasie 250 km
- czas biegacza na dystansie 100 m

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

Kryterium

► Rodzaje kryteriów

• pseudo-kryterium

- funkcja kryterialna g , taka, że

$$g(a) \geq g(b) = \begin{cases} aPb & \text{jeżeli } g(a) > g(b) + p \\ aQb & \text{jeżeli } g(b) + p \geq g(a) > g(b) + q \\ aIb & \text{jeżeli } |g(a) - g(b)| \leq q \end{cases}$$

- relacja preferencji zostaje rozróżniona: słaba i silna preferencja
- różnica pomiędzy wariantami a oraz b może wskazywać trzy potencjalne sytuacje
  - równoważność wariantów I – różnica ocen wariantu a oraz wariantu b mieści się w granicy „tolerancji” wyznaczonej progiem równoważności – q
  - słaba preferencja wariantu Q – różnica ocen wariantu a i b jest większa od progu równoważności q ale mniejsza od progu preferencji – p
  - silna preferencja wariantu P – różnica ocen wariantu a i b jest większa od wartości progu preferencji – p
- wartość progu q i p wyrażona jest w postaci funkcji lub stałej wartości

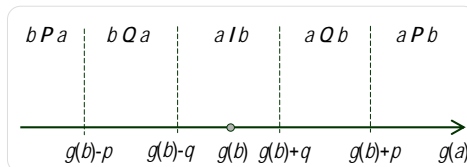
Wielokryterialne wspomaganie decyzji

Kryterium

► Rodzaje kryteriów

- pseudo-kryterium ...cd
  - funkcja kryterialna g taka, że

$$g(a) \geq g(b) = \begin{cases} aPb & \text{jeżeli } g(a) > g(b) + p \\ aQb & \text{jeżeli } g(b) + p \geq g(a) > g(b) + q \\ alb & \text{jeżeli } |g(a) - g(b)| \leq q \end{cases}$$

Przykłady kryteriów przedziałowych

- roczna liczba uszkodzeń lokomotywy ($q=5$; $p=20$)
- przychód ze sprzedaży biletów ($q=14.000$; $p=29.000$)

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

1 Zbiór wariantów

2 Preferencje

3 Zbiór kryteriów

4 Kategorie problemów wielokryterialnych

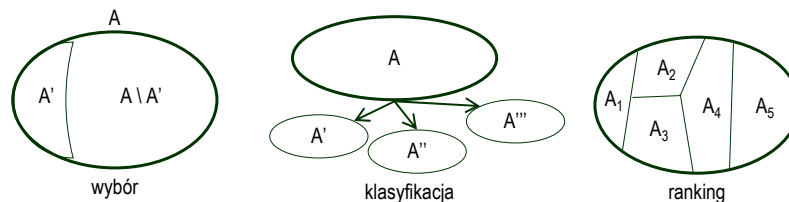
5 Metoda ELECTRE III

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

Problem wielokryterialny

► Klasyfikacja wielokryterialnych problemów decyzyjnych

- określenie podzbioru najlepszych wariantów ze zbioru A z punktu widzenia zbioru kryteriów F
problem wyboru
- podział zbioru A na podzbiory, zgodnie z ustalonymi normami określonymi na podstawie zbioru kryteriów F
problem klasyfikacji (lub sortowania)
- uszeregowanie wszystkich wariantów ze zbioru A od najlepszego do najgorszego, z punktu widzenia zbioru kryteriów F
problem szeregowania (rankingowania)

Piotr Sawicki / Ekotransport i ekologia

27

46

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

Problem wielokryterialny

► Przykłady wielokryterialnych problemów transportowych/logistycznych

- problem wyboru
  - wybór nowego typu autobus(u)-ów dla przedsiębiorstwa autobusowego
  - wybór najlepszej opcji finansowania zakupu środków transportowych
  - konstrukcja portfela usług transportowych oferowanych na rynku
- problem klasyfikacji
  - konkurs ofert firm transportowych na obsługę przedsiębiorstwa produkcyjnego
    - (i) oferty przyjęte bez dalszych analiz
    - (ii) oferty odrzucone
    - (iii) oferty odesłane do uzupełnienia
- problem szeregowania
  - ranking firm transportowych z punktu widzenia jakości świadczonych usług
  - ranking autobusów do obsługi systemu komunikacji miejskiej

Piotr Sawicki / Ekotransport i ekologia

28

46

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

Metody wspomagania decyzji

► Wieloatrybutowa teoria użyteczności (szkoła amerykańska)

- Ralph Keeney, Howard Raiffa
  - agregowanie różnych kryteriów (punktów widzenia) do jednej funkcji użyteczności
    - kryterium globalne
    - funkcja optymalizowana
- $$\text{Min } U(z) = U(z_1, z_2, \dots, z_n)$$
- zakłada się, że wszystkie analizowane kryteria z F są porównywalne między sobą
  - preferencje są „zakorzenione” w świadomości decydenta

► Relacja przewyższania (szkoła europejska)

- Bernard Roy, Philippe Vincke, Roman Słowiński
- modelowanie preferencji odbywa się za pomocą relacji przewyższania S
- dopuszcza się nieporównywalność pomiędzy rozważanymi kryteriami z rodziny F
- preferencje decydenta ulegają ewolucji w trakcie procesu decyzyjnego

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

1 Zbiór wariantów

2 Preferencje

3 Zbiór kryteriów

4 Kategorie problemów wielokryterialnych

5 Metoda ELECTRE III

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

Rodzina metod ELECTRE

Sposób modelowania preferencji	Moment definiowania preferencji		
	a'priori	a'posteriori	dialogowo
Metody wykorzystujące wieloatrybutową funkcję użyteczności			
Metody wykorzystujące relację przewyższania			

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

Rodzina metod ELECTRE

► Podział metod z rodziny ELECTRE

- ELECTRE I
  - B.Roy, 1968
  - problem wyboru
  - kryterium prawdziwe
- ELECTRE II
  - B.Roy, P.Bertier, 1971
  - problem rankingu
  - kryterium prawdziwe
- ELECTRE III
  - B.Roy, 1978
  - problem rankingu
  - kryterium przedziałowe
- ELECTRE IV
  - J.Hugonnard, B.Roy, 1982
  - problem rankingu
  - pseudo-kryterium
  - pominięcie ważności kryteriów
- ELECTRE TRI
  - J.Moscarola, B.Roy, 1978
  - problem klasyfikacji
  - pseudo-kryterium

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

ELECTRE III / Ogólna charakterystyka

► Metoda ELECTRE III

- Bernard Roy, Université Paris-Dauphine, 1978
- bazuje na relacji przewyższania, zdefiniowanej na zbiorze wariantów A
- wykorzystywana jest do szeregowania wariantów
- dostępna jest wersja demonstracyjna
  - 8 wariantów
  - 5 kryteriów
  - <http://www.lamsade.dauphine.fr>

► Procedura obliczeniowa składa się z 3 głównych etapów

- e1: konstrukcja macierzy ocen i definiowania preferencji decydenta
- e2: budowa wartościowanej relacji przewyższania S
- e3: wykorzystywanie wartościowanej relacji przewyższania

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

ELECTRE III / Etapy metody

► Etap I

- definiowana jest spójna rodzina kryteriów F , oceniających analizowany zbiór wariantów A
- każdy z wariantów $A = \{a, b, c, \dots\}$ oceniany jest z punktu widzenia wszystkich analizowanych kryteriów $g_j, j=1, 2, \dots, n$, stąd: $g_j(a), g_j(b), \dots$
- definiowany jest model preferencji decydenta (osobno dla każdego z kryteriów j), uwzględniający w ELECTRE III
  - równoważność wariantów ($a I_j b$)
  - słabą preferencję jednego wariantu nad drugim ($a Q_j b$ lub $b Q_j a$)
  - silną preferencję jednego wariantu nad drugim ($a P_j b$ lub $b P_j a$)
  - **nieporównywalność wariantów** ($a J_j b$ lub $b J_j a$)
- model preferencji definiowany jest w postaci wartości progowych
  - próg równoważności: q_j
  - próg preferencji: p_j
  - próg veta: v_j
  - współczynnik ważności kryterium: k_j

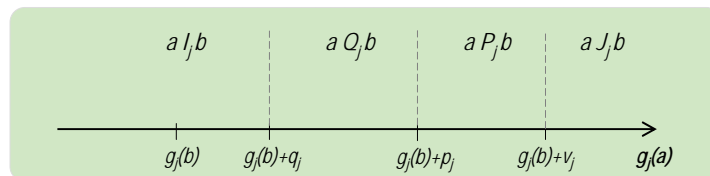
Wielokryterialne wspomaganie decyzji ELECTRE III / Etapy metody

► Etap I (cd)

- porównanie dwóch wariantów a i b prowadzi do sytuacji

- a jest równoważne z b
 $a I_j b \Leftrightarrow g_j(a) - g_j(b) \leq q_j$
- a jest słabo preferowane nad b
 $a Q_j b \Leftrightarrow g_j(b) + q_j < g_j(a) \leq g_j(b) + p_j$
- a jest silnie preferowane nad b
 $a P_j b \Leftrightarrow g_j(b) + p_j < g_j(a) \leq g_j(b) + v_j$
- a jest nieporównywalne z b
 $a J_j b \Leftrightarrow g_j(a) > g_j(b) + v_j$

próg v_j ma tę własność, że nie można przyjąć twierdzenia, że $a S b$ nawet, jeżeli z punktu widzenia pozostałych kryteriów twierdzenie takie jest prawdziwe

Piotr Sawicki / Ekotransport i ekologia

35

46

Wielokryterialne wspomaganie decyzji ELECTRE III / Etapy metody

► Etap II

- relacji przewyższania ocenia stopień wiarygodności, że a jest co najmniej tak dobry jak b , wyrażony za pomocą **współczynnika zgodności** $C(a,b)$

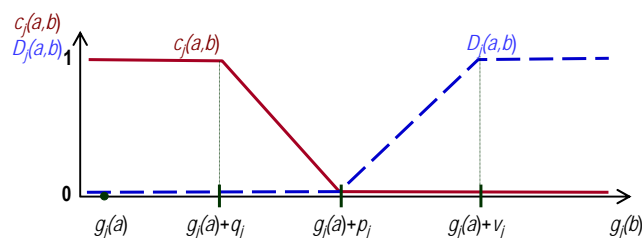
$$C(a,b) = \frac{1}{K} \sum_{j=1}^n k_j \cdot c_j(a,b), \text{ przy czym } K = \sum_{j=1}^n k_j$$

gdzie:

k_j – współczynnik ważności j -tego kryterium,

$c_j(a,b)$ – współczynnik zgodności z punktu widzenia j -tego kryterium

- miarą zaprzeczenia relacji $a S b$ jest **współczynnik niezgodności** $D_j(a,b)$

Piotr Sawicki / Ekotransport i ekologia

36

46

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

ELECTRE III / Etapy metody

► Etap II (cd)

- ostatecznie, stopień przewyższania $S(a,b)$ zdefiniowany jest jako:

$$S(a,b) = \begin{cases} C(a,b) & \text{jeżeli } D_j(a,b) \leq C(a,b), \forall j \\ C(a,b) \prod_{j \in J(a,b)} \frac{1-D_j(a,b)}{1-C(a,b)} & \end{cases}$$

gdzie:

$J(a,b)$ – zbiór kryteriów, dla których $D_j(a,b) > C(a,b)$.

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

ELECTRE III / Etapy metody

► Etap III

- etap ten oparty jest na algorytmie klasyfikacyjnym, wykorzystującym wartościowaną relację przewyższania
- algorytm bazuje na
  - wartości $\lambda = \max_{a,b \in A} S(a,b)$
  - progu odcięcia $s(\lambda)$
 na podstawie których definiowane są te pary wariantów (a,b) , dla których $S(a,b) \geq \lambda - s(\lambda)$
- dla obiektów spełniających tę relację określany jest współczynnik klasyfikacji, który jest różnicą pomiędzy liczbą wariantów, które wariant a przewyższa, a liczbą wariantów, przez który jest przewyższany
- wariant o najwyższej wartości wsp. klasyfikacji jest rozwiązaniem o najwyższej lokacie w **preporządku zstępującym**
- analogicznie budowany jest ranking wstępujący, z tym, że procedura rozpoczyna się od rozwiązania najgorszego – **preporządek wstępujący**
- ranking finalny** stanowi przecięcie obu preporządków

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

ELECTRE III / Zastosowanie / Przykład 1

- ▶ Rozważany jest problem oceny funkcjonowania firmy transportowej Ryder Polska, jako firmy obsługującej przedsiębiorstwo produkcyjne, na tle alternatywnych propozycji rynkowych (rok 2002)
- ▶ W celu stworzenia rankingu rozważanych wariantów (firm transportowych) od najlepszego do najgorszego zastosowano metodę ELECTRE III
- ▶ W rozważanym problemie pod rozwagę przyjęto zbiór 7 wariantów:
  - Polkombi S.A.
  - No Limit Sp. z o.o.
  - Trans Universal Poland S.A.
  - C. Hartwig Katowice S.A.
  - Euroad Sp. z o.o.
  - Spedycja Polska SPEDPOL Sp. z o.o.
  - Ryder Polska Sp. z o.o.

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

ELECTRE III / Zastosowanie / Przykład 1

- ▶ Do oceny każdego z wariantów zaproponowano zbiór 9 kryteriów oceny, stanowiący spójną rodzinę kryteriów
  - doświadczenie na rynku
  - efektywność majątku trwałego
  - całkowity koszt obsługi
  - średni czas obsługi na terenie kraju
  - średni wiek taboru
  - efektywność pracowników
  - udział w rynku
  - kompleksowość usługi (a w tym: własne opakowania, środki komunikacji, magazynowanie, wdrożenie normy ISO, wiarygodność firmy, oryginalny software)
  - kwalifikacje pracowników

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

ELECTRE III / Zastosowanie / Przykład 1

► Tablica ocen

		Euroad	C.Hartwig Katowice	Trans Universal	No Limit	Polkombi	Spedpol	Ryder Polska
Doświadczenie na rynku	lata	9	141	9	9	8	8	3
Efektywność majątku trwałego	--	2,61	8,78	4,16	2,16	5,33	4,46	18,92
Całkowity koszt obsługi	tys. zł	8.748	16.411	14.009	10.815	12.371	12.183	22.117
Średni czas obsługi na terenie kraju	godz.	24	24	24	48	72	24	24
Średni wiek taboru	lata	2	3	4	8	7	5	2
Efektywność pracowników	tys.zł /prac	207,25	107,02	145,26	113,20	473,36	183,66	341,86
Udział w rynku	%	1,20	2,76	0,84	0,22	0,76	5,50	0,67
Kompleksowość usługi	pkt.	7,5	3,0	7,0	8,0	2,5	12,0	4,0
Kwalifikacje pracowników	godz./ prac	3	8	0,39	32	50	3,2	70

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

ELECTRE III / Zastosowanie / Przykład 1

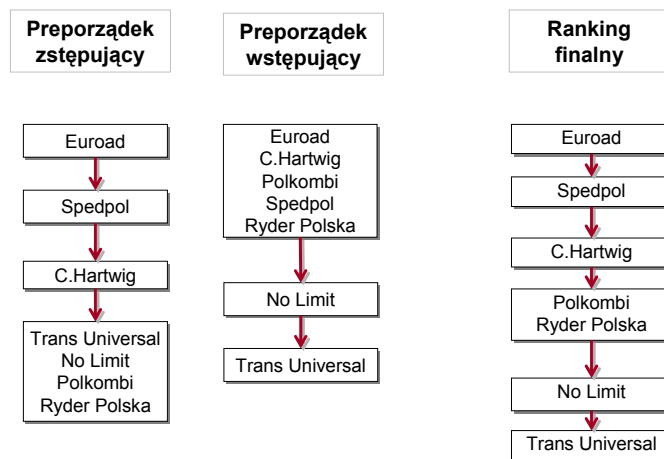
► Model preferencji decydenta

		q	p	v	k	dp
Doświadczenie na rynku	lata	2	5	20	5	max
Efektywność majątku trwałego	-	2	6	10	1	max
Całkowity koszt obsługi	tys. zł	200	2650	5300	50	min
Średni czas obsługi na terenie kraju	godz.	10	25	40	30	min
Średni wiek taboru	lata	1	2	5	1	min
Efektywność pracowników	tys.zł /prac	10	50	200	1	max
Udział w rynku	%	0,5	1,0	3,0	1	max
Kompleksowość usługi	pkt.	1	4	8	10	min
Kwalifikacje pracowników	godz./ prac	10	25	35	1	max

dp – kierunek preferencji

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

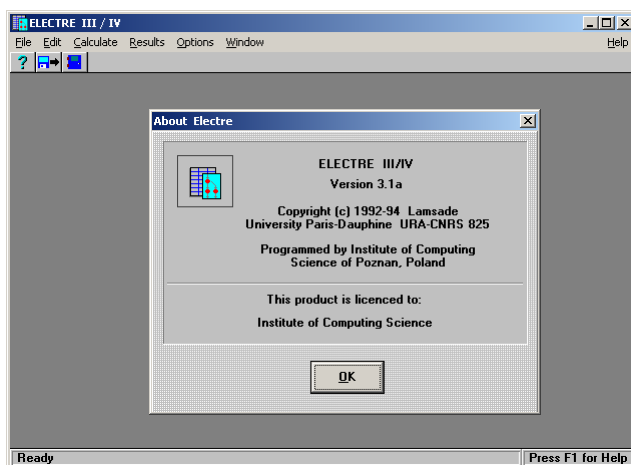
ELECTRE III / Zastosowanie / Przykład 1

Wielokryterialne wspomaganie decyzji

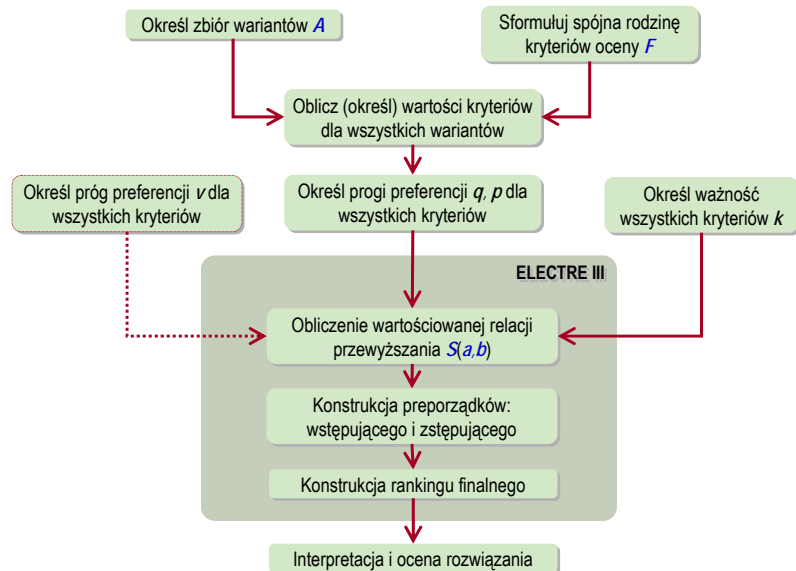
ELECTRE III / Zastosowanie / Przykład 1

- Zastosowanie pakietu ELECTRE III / IV do rozwiązywania problemów decyzyjnych w transporcie

Podsumowanie

Syntetyczny algorytm zastosowania metody ELECTRE III

Podsumowanie

► Główne pojęcia

- wspomaganie decyzji vs. optymalizacja
- wariant
- zbiór wariantów
  - sposób definiowania
  - moment definiowania
  - związek pomiędzy wariantami
- model preferencji
  - równoważność (I)
  - słaba preferencja (Q)
  - silna preferencja (P)
  - nieporównywalność (J)
- kryterium
  - prawdziwe
  - przedziałowe
- kategorie wielokryterialnych problemów decyzyjnych
  - wybór
  - szeregowanie
  - klasyfikacja
- metoda ELECTRE III

Podsumowanie

- ▶ **Rozwiązanie problemu**
  - jednokryterialnego jest rozwiązaniem najlepszym
  - wielokryterialnego jest rozwiązaniem kompromisowym
- ▶ **Rozwiązanie problemu wielokryterialnego**
  - wymaga zdefiniowania preferencji → wspomaganie decyzji
- ▶ **Metody wwd z racji uwzględnienia preferencji decydenta będą zawsze metodami uzyskiwania subiektywnych rozwiązań**

Piotr Sawicki / Ekotransport i ekologistyka

47

46

Ekotransport i ekologistyka

Zastosowanie wwd
w logistyce.
Metoda ELECTRE III

Piotr Sawicki

Wydział Maszyn Roboczych i Transportu
pok. 719, tel./fax. 61 665 22 30

E-mail: piotr.sawicki@put.poznan.pl

URL: www.put.poznan.pl/~piotrs

ver. 04.06.2007